

Kollektiv søksmålsrett

Fafo, 3. mars 2022

Advokat i LO, Andreas van den Heuvel

Kollektiv søksmålsrett

- Gode intensjoner, men...
- Kombinasjon av teknisk juss og politisk dragkamp
- Opplegget videre:
  - Presentasjon av regelen – og enkelte utfordrende sider ved den

De alminnelige søksmålsbetingelsene

- **Tvisteloven § 1-3. Søksmålgjenstand, partstilknytning og søksmålsituasjon**
- (1) Det kan reises sak for domstolene om rettskrav.
- (2) Den som reiser saken, må påvise et **reelt behov** for å få **kravet** avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og **partenes tilknytning** til det
- **Fire vilkår:**
  - 1) Partsevne, tvl. § 2-1
  - 2) Rettskrav
  - 3) Krav til aktualitet
  - 4) Tilknytningskrav

Tvisteloven § 1-4 – Søksmålsadgang for organisasjoner

- (1) **Foreninger** og stiftelser **kan reise søksmål i eget navn** om forhold som det ligger **innenfor organisasjonens formål og naturlige virkeområde** å ivareta, **når vilkårene ellers i § 1-3 er oppfylt.**
  - Er det innenfor for eksempel Fellesforbundets formål og naturlige virkeområde å ivareta et arbeidsmarked uten ulovlig innleie/et arbeidsmarked som hovedsakelig består av faste ansettelser i topartsrelasjoner?

Den foreslåtte regelen – en lemping av tilknytningskravet

- § 17-1 nytt femte ledd skal lyde:
  - (5) **Fagforening** som har medlemmer i en virksomhet som har leid inn arbeidstaker fra bemanningsforetak, jf. § 14-12, kan reise søksmål i eget navn om lovligheten av slik innleie. I tilknytning til slik sak vil begge parter ha rett til å kreve forhandlinger i tråd med reglene i § 17-3.

Hva er problemet? Aktualitetskravet

- Tiden mellom søksmål og domstidspunkt er ofte **lang**
- Innleieforhold er ofte **kortvarige**
- **Aktualitet etter at innleieforholdet er avsluttet, forutsetter enten:**
  - 1) at avgjørelsen har prinsipiell betydning, at det er behov for rettslig avklaring; dvs. behov for avklaring av hva som er innholdet i en regel, **men dette er ikke nødvendigvis nok.**
  - 2) eller at innleide arbeidstakere deltar i søksmålet – enten med krav om fast ansettelse og/eller med krav om erstatning

Søksmålsfristen avbrytes – men bare for erstatningskrav

- § 17-4 nytt tredje ledd skal lyde:
  - (3) Ved søksmål etter § 17-1 femte ledd **avbrytes søksmålsfristen for individuelle erstatningskrav for de navngitte enkeltpersoner saken gjelder**, fra tidspunktet for søksmålet etter § 17-1 femte ledd og frem til rettskraftig dom foreligger.